

Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Националния археологически институт с музей при Българската академия на науките

Глава първа

Общи положения

Чл. 1. (1) Този правилник урежда условията, реда и изискванията за прилагането на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) в Националния археологически институт с музей (НАИМ) като самостоятелно научно звено в БАН.

(2) В дейността си по развитието на академичния състав НАИМ като самостоятелно научно звено в БАН се ръководи от следните нормативни актове:

1. Закона за развитието на академичния състав в Република България, Закона за Българската академия на науките и Закона за висшето образование.
2. Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България;
3. Устава на БАН;
4. Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН;
5. (Изм. 04/02/2026) Правилника за дейността на Центъра за обучение (ЦО) и Академичния съвет (АС) при БАН;
6. този правилник;
7. изисквания, условия, правила и решения на Научния съвет (НС) на НАИМ.

(3) При възникване на противоречие между Правилника на НАИМ и други актове предимство имат юридическите актове от по-висок ранг съгласно ал. 2.

(4) Този правилник конкретизира изисквания, условия, правила и решения, в които определя:

1. условията и реда за откриване на академични длъжности;
2. специфични допълнителни изисквания за заемане на академичните длъжности „асистент“, „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ и за допускане до защита на дисертационен труд;
3. правила за работата на научните журита (съдържат се в описаните процедури за различни конкурси);
4. условията и реда за подаване на документи за защита на дисертация за придобиване на степените „доктор“ и „доктор на науките“.

(5) По процедури, включени в ЗРАСРБ и актовете по неговото прилагане, право на глас при обсъждане в постоянните звена на НАИМ имат само членовете на научния състав на звеното, притежаващи образователна и научна степен „доктор“. В случай че броят на хабилитираните учени в съответното първично научно звено (ПНЗ) е по-малък от петима, съставът на заседанието се разширява със заповед на директора с учени от други научни звена на НАИМ, и/или такива, които не са на основна работа в НАИМ.

Чл. 2. (1) Процедурите за прием на редовни и задочни докторанти и за заемане на академични длъжности се откриват с решение за провеждане на конкурс. Конкурсът се обявява в „Държавен вестник“ (ДВ) и на интернет страницата на НАИМ със срок за подаване на документите не по-малък от два месеца. Информацията за конкурса се изпраща и до Националния център за информация и документация (НАЦИД) не по-късно от 7 дни след решението на НС за обявяване на конкурса.

(2) (Изм. – 04/02/2026) Оценяването на дисертационните трудове за придобиване на научни степени и на кандидатите за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ се извършва от научни журита (НЖ), създадени и функциониращи при условията и по реда на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на научни длъжности в БАН и този правилник. Членове на НЖ са хабилитирани лица, отговарящи на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ. За всяка конкретна процедура съставът на научното жури (НЖ) се утвърждава от НС по предложение на първичното научно звено (ПНЗ).

(3) Директорът на НАИМ-БАН назначава със заповед състава на НЖ, определен по реда на ал. 2.

(4) За членове на научното жури се избират български граждани или утвърдени чуждестранни учени в съответната научна област, професионално направление и специалност. При интердисциплинарност на обявения конкурс или тема на дисертационния труд най-малко един член на журито трябва да бъде от друга научна област, към която обявеният конкурс или тема на дисертационния труд има отношение. Изборът се осъществява от две обособени групи: външни и вътрешни членове. При избор на НЖ се определя по един резервен член от всяка обособена група. Тук и нататък „външен член на НЖ“ означава учен, който към датата на утвърждаване на НЖ не е имал трудови правоотношения с НАИМ през последните 5 години.

(5) (Изм. – 04/02/2026) За членове на НЖ по ал. 2 не могат да бъдат избирани лица, посочени в чл. 4, ал. 5 от ЗРАСРБ. Обстоятелствата по ал. 5, т. 1 – 4 се удостоверяват с декларация от всеки член на НЖ, а по ал. 5, т. 5 – от Научния секретариат на НАИМ.

(6) Не се провеждат заседания на журито в намален състав.

(7) Първото заседание на НЖ по ал. 2 се свиква по инициатива на директора на НАИМ. Тогава НЖ избира един от членовете си за председател, определя от състава си рецензенти и взема решение за допускане на кандидатите за оценяване въз основа на минималните национални изисквания и изискванията на БАН и НАИМ.

(8) (Доп. – 30/03/2026) Решенията на журито се приемат с явно гласуване и обикновено мнозинство и се оформят в протокол по чл. 4, ал. 9 от ЗРАСРБ. Протоколът съдържа като своя неразделна част мотивите за приемането на съответното решение, включително относно:

1. резултатите на кандидата, неговия научен принос, оригиналност на представените трудове и достоверност на представените научни данни;
2. отговорите на кандидата на бележките, посочени в рецензиите и становищата, както и на отправените към него въпроси;
3. мотиви относно приемането или неприемането на становището на кандидата в случаите по чл. 4, ал. 11, изречение второ от ЗРАСРБ.

(9) (Изм. – 04/02/2026) Решенията на журито може да се вземат и неприсъствено. В тези случаи обсъждането и гласуването се извършват чрез съответните технически средства, осигуряващи конферентна връзка. Впоследствие всеки член на НЖ удостоверява мнението и гласуването си чрез подпис на съответния протокол и/или доклад.

(10) (Нова – 04/02/2026) Ако член на НЖ установи плагиатство или недостоверност на представени научни данни, или се получи писмен сигнал за такива нарушения, който не е анонимен и е мотивиран, НЖ задължително се произнася с решение относно наличието или липсата им в дисертационния труд или в представените в конкурса научни трудове. В подобни случаи, преди да се произнесе, НЖ дава възможност на съответния кандидат да представи своето становище.

(11) (Нова – 04/02/2026) При постъпил сигнал за плагиатство или недостоверност на представени научни данни в започнала процедура по защита на дисертационен труд или за придобиване на академична длъжност, същата не може да бъде прекратена поради оттегляне на документите на съответния кандидат.

Чл. 3. (1) Съгласно чл. 3, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, НАИМ-БАН изпраща в НАЦИД по един екземпляр от защитените дисертационни трудове и авторефератите към тях на хартиен и електронен носител, информация за издадените дипломи за придобита образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“, както и за избраните на академични длъжности лица в срок до 14 дни след датата на издаването на дипломата, съответно датата на избора.

(2) (Нова – 04/02/2026) Рецензиите и становищата, резюметата на рецензираните публикации и авторефератите се публикуват за публичен достъп на уебсайта на НАИМ на български език и на един от езиците, които традиционно се ползват в археологическата научна общност. Публичният достъп на материалите се запазва най-малко 5 години след приключване на процедурата.

Глава втора

Изисквания към кандидатите за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НАИМ-БАН

Чл. 4. С цел гарантиране на високо научно равнище на академичния състав в НАИМ този правилник определя общите изисквания към кандидатите за научни степени и академични длъжности както следва:

1. (Доп. – 04/02/2026) При защита на дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ кандидатът трябва да притежава образователно-квалификационната степен „магистър“, да отговаря на изискванията на Правилника на Центъра за обучение при БАН и на минималните изисквания на БАН (Приложение № 1 в ПУРНСАД–БАН, Област 2. Хуманитарни науки. Професионално направление 2.2. История и археология).

2. При защита на дисертационен труд за получаване на научната степен „доктор на науките“ кандидатът трябва да притежава образователната и научна степен „доктор“ и да отговаря на минималните изисквания на БАН.

3. Дисертационните трудове за получаване на образователната и научна степен „доктор“ и научната степен „доктор на науките“ може да включват резултати от колективни трудове, стига авторството да е удостоверено с разделителен протокол.

4. Кандидатите за заемане на академични длъжности трябва да отговарят следните изисквания:

4.1. Кандидат за академичната длъжност „асистент“ трябва да притежава образователната степен „магистър“.

4.2. Кандидат за академичната длъжност „главен асистент“ трябва да притежава образователната и научна степен „доктор“ и да отговаря на минималните изисквания на БАН и НАИМ.

4.3. Кандидат за академичната длъжност „доцент“ трябва да притежава образователната и научна степен „доктор“, да има поне 5 години стаж по специалността и да отговаря на минималните изисквания на БАН и НАИМ.

4.4. Кандидат за академичната длъжност „професор“ трябва да притежава образователната и научна степен „доктор“, да има поне 7 години стаж по специалността и да отговаря на минималните изисквания на БАН и НАИМ.

4.5. Кандидат за академичната длъжност „професор“ ще има предимство при равни други условия, ако притежава научната степен „доктор на науките“.

5. Кандидатите за научната степен „доктор на науките“ и за академичната длъжност „професор“ трябва да имат ясно очертана научна тематика, в която са водещи изследователи.

6. Оценката за съответствие с минималните изисквания на БАН и НАИМ, както и оценяването на получени научни резултати, научен принос и оригиналност на представените трудове, на дисертационните трудове за придобиване на научни степени и на кандидатите за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ се извършва от НЖ.

Глава трета

Приемане и обучение на докторанти в НАИМ

Чл. 5. (1) Процедурата за приемане на редовни и задочни докторанти в НАИМ се инициира с мотивирано писмено предложение на ПНЗ. При утвърждаване от НС се пристъпва към процедура по реда на чл. 3 от Правилника за условията и реда на придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН.

(2) Кандидатите за участие в конкурса за докторанти подават заявление за допускане и следните документи:

1. автобиография;

2. диплома за образователно-квалификационна степен „магистър“;

3. удостоверение за признато висше образование, ако дипломата е издадена от чуждестранно висше училище;

4. (изм. – 04/02/2026) медицинско свидетелство за лица, които не са български граждани и не са граждани на друга държава-членка на Европейския съюз, на друга държава-страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, издадено в срок не по-дълъг от един месец преди датата на кандидатстването и заверено от съответните органи в страната, от която лицето кандидатства;

5. (отм. – 04/02/2026).

(3) Редовността на документите на участниците в конкурса се проверява в срок до една седмица след изтичане срока на конкурса от комисия, включваща директора на НАИМ или определен от него заместник, ръководителя на обучаващото ПНЗ, заявило докторантурата, и хабилитиран учен от обучаващото ПНЗ, назначена със заповед на директора на НАИМ. За резултатите от проверката кандидатите се уведомяват писмено в срок до 14 дни от изтичане на срока на конкурса. Уведомлението играе роля на документ за допускане/недопускане на кандидата до участие в конкурса.

(4) До участие в конкурса се допускат кандидатите за докторанти, които имат общ успех от дипломата за образователно-квалификационната степен „магистър” най-малко „много добър” (4,50).

(5) (Доп. – 04/02/2026) Конкурсът за докторанти се състои от писмен и устен изпит по специалността на докторската програма по конспект, предложен от обучаващото ПНЗ и приет от НС, и изпит по избран от тях чужд език. Изпитът по специалността (писмен и устен) се провежда от комисия, която е предложена от обучаващото ПНЗ, утвърдена от НС на НАИМ и назначена от директора. Изпитът по чужд език се провежда от комисия, която се определя от Центъра за обучение (ЦО) към БАН.

(6) (Изм. – 04/02/2026) Конкурсът се провежда не по-рано от един месец след изтичане на срока за подаване на документи и до четири месеца след датата на обявяването му.

(7) Кандидатите за докторанти се допускат до устен изпит по специалността при успех от писмения изпит, не по-нисък от „много добър” (4,50).

(8) Успешно издържали конкурса са кандидатите, които са получили средна оценка от писмения и устния изпит по специалността не по-ниска от „много добър” (4,50) и оценка от изпита по чужд език, не по-ниска от „добър” (4,00).

(9) (Нова – 04/02/2026) При двама или повече участници в една конкурсна процедура за прием на докторанти, класирането на успешно представилите се е въз основа на оценките от писмения и устния изпит по специалността. При еднакви оценки от изпитите по специалността се отчита и оценката от изпита по чужд език.

Чл. 6. (1) (Доп. – 04/02/2026) Формата на обучение на докторанти за образователната и научна степен „доктор” в НАИМ е редовна, задочна и самостоятелна, както и в изпълнение на научноизследователски проект по чл. 21, ал. 7 от Закона за висшето образование (ЗВО) и чл. 3, ал. 3 от ПУРНСАД–БАН.

(2) Зачисляването на редовните и задочни докторанти се извършва с решение на НС въз основа на резултатите от конкурса.

(3) Кандидатът за докторант на самостоятелна подготовка докладва резултатите си (минимум две трети от общия обем на дисертационния труд, включително библиография) на заседание на ПНЗ. При положителна оценка ПНЗ предлага на НС зачисляване в докторантура на самостоятелна подготовка.

(4) (Доп. – 04/02/2026) По предложение на ПНЗ НС утвърждава работното наименование на темата на бъдещата дисертация на зачисления докторант и научния му ръководител, който трябва да е хабилитиран учен, отговарящ на изискванията на чл. 2б, ал. 1 и 5 от ЗРАСРБ. При необходимост може да се определи и втори научен ръководител или научен консултант, включително чуждестранен учен по реда на чл. 5а от ЗРАСРБ. Въз основа на това предложение директорът издава заповед за зачисляване на докторанта, в която се посочват: форма на докторантурата, обучаващо ПНЗ, срок на обучение, тема на дисертационния труд и научен ръководител (и научен консултант, ако има такъв).

(5) (Доп. – 04/02/2026) Обучението на докторантите се осъществява по индивидуален план при условия и ред, определени от Правилника за дейността на ЦО и АС при БАН, а на докторантите по чл. 21, ал. 7 от ЗВО – и в съответствие с условията на проекта.

(6) Продължителността на обучението е както следва:

1. за редовна и самостоятелна форма на обучение – до 3 години;

2. за задочна форма на обучение – до 4 години;

3. (нова – 04/02/2026) обучението на докторантите на самостоятелна подготовка и на тези в изпълнение на научноизследователски проект по чл. 21, ал. 7 от ЗВО е с продължителност до 5 години.

(7) Преди изтичане на срока за подготовка докторантът представя доклад за постигнатите от него резултати на заседание на ПНЗ, към което е зачислен. ПНЗ чрез гласуване на присъстващите хабилитирани и нехабилитирани учени прави едно от следните предложения за решение на НС:

а) докторантът да бъде отчислен с право на защита, ако е изпълнил образователната си програма, включена в индивидуалния учебен план, в съответствие с изискванията на ЦО на БАН, провел е съществена част от включените в индивидуалния план научни изследвания и е представил поне една основна глава от изследването. Правото на защита може да бъде упражнено не по-късно от 5 години от решението на НС. В случай че дисертацията е представена в завършен вид в рамките на срока на докторантурата, успешното разкриване на процедура за насочване към защита се приема за отчисляване с право на защита.

б) срокът на подготовка на докторанта да бъде удължен еднократно до 1 година без право на стипендия;

в) докторантът да бъде отчислен без право на защита, ако не е изпълнил изискванията на ЦО при БАН по отношение на образователната му програма, заложен в индивидуалния учебен план, и/или докладваните научни резултати са неудовлетворителни.

(8) Докторант, който в срока по ал. 7 не представи доклад за постигнатите от него резултати на заседание на ПНЗ, в което е зачислен, се отчислява без право на защита със заповед на директора.

(9) Докторантите имат право да прекъсват обучението си по уважителни причини в срок до една година, по майчинство – до две години. Прекъсването на докторантурата се извършва след подаване на мотивирано заявление от докторанта до директора на НАИМ с приложен документ за причината. Заявлението се разглежда от НС. След положително решение на НС се издава заповед на директора за периода на прекъсване. За срока на прекъсването редовните докторантите запазват своите права, но не получават стипендия.

Глава четвърта

Защита на дисертационни трудове за получаване на образователната и научна степен „доктор” и научната степен „доктор на науките” в НАИМ-БАН

Чл. 7. (1) (Доп. – 04/02/2026) Процедурите по защита на дисертационен труд за образователната и научна степен „доктор” за всички форми на обучение (редовна, задочна, самостоятелна или при изпълнение на научноизследователски проект по чл. 21, ал. 7 от ЗВО), както и на дисертационен труд за научната степен „доктор на науките” започват с предварителна защита на проект на труда в ПНЗ. По отношение на кандидати

за присъждане на образователната и научна степен „доктор”, до предварителна защита се допускат само докторанти, отчислени с право на защита или представили завършен дисертационен труд в рамките на срока на обучението. ПНЗ обсъжда представения дисертационен труд и взема решение за готовността за защита пред НЖ.

(2) На заседанието по ал. 1 присъстват поне 5 хабилитирани лица при процедура за „доктор” и поне 7 – при процедура за „доктор на науките”, специалисти в областта на дисертацията и/или в свързана с нея област, от които поне 3, съответно 4, са професори или доктори на науките. При липса на необходимия брой хабилитирани лица в ПНЗ, заседанието се разширява със заповед на директора с външни за ПНЗ хабилитирани лица, специалисти в областта на процедурата, предложени от ПНЗ.

(3) Заседанието завършва с приемане на решение относно качествата на предложения труд и при положително становище се предлага състав на НЖ. Протоколът от заседанието се изпраща в НС. При отрицателно становище ПНЗ предлага на докторанта доработване или преработване на дисертационния труд в рамките на 6 месеца.

Чл. 8. (1) НЖ за защита на дисертация за получаване на образователната и научна степен „доктор” и на научната степен „доктор на науките” се формират по изискванията съответно на чл. 9 и чл. 13, ал. 1 от ЗРАСРБ (съответно чл. 9, ал. 1 и чл. 11, ал. 7 от този правилник). Научният ръководител (консултантът) на докторанта не може да бъде член на журито, освен при условията на § 40 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на ЗРАСРБ (ДВ, бр. 30 от 2018 г., в сила от 4.05.2018 г.).

(2) (Нова – 04/02/2026) Заседанията на НЖ са редовни, ако в тях участват (вкл. в условията на чл. 2, ал. 9 на този правилник) всички назначени членове. Заседанието е редовно и при отсъствието на 1 вътрешен и на 1 външен член, които се заменят от резервните членове. Решенията на НЖ се вземат с явно гласуване и с обикновено мнозинство.

(3) (Предишна ал. 2 – 04/02/2026) Първото заседание на НЖ по ал. 1 се свиква по инициатива на директора на НАИМ. На него членовете на НЖ избират от своя състав председател и двама рецензенти при процедура за степента „доктор” и трима рецензенти при процедура за степента „доктор на науките”.

Чл. 9. (1) НЖ за защита на дисертационен труд за образователната и научна степен „доктор” е в състав от пет члена, най-малко трима от които са външни за НАИМ и най-малко един от които е професор.

(2) Един вътрешен и един външен член изготвят рецензии, а останалите трима членове изготвят становища. Рецензиите и становищата задължително завършват с положителна или отрицателна оценка.

(3) Рецензиите и становищата се изготвят в срок до 3 месеца от назначаването на журито и се публикуват заедно с автореферата на дисертацията на интернет страницата на НАИМ. Авторефератът трябва да отразява структурата и съдържанието на работата, научните приноси и публикациите по темата в научни издания.

Чл. 10.(1) В едномесечен срок след публикуването на автореферата, рецензиите и становищата журито провежда открито заседание за защита на дисертацията.

(2) Датата и часът на откритото заседание на НЖ за защита на дисертационен труд по чл. 11 от ЗРАСРБ се обявяват на интернет страниците на НАИМ и БАН две седмици преди заседанието.

(3) В срока по ал. 2 дисертационният труд на кандидата се предоставя на желаещите да се запознаят с него на място в библиотеката на НАИМ.

(4) На откритото заседание по ал. 1:

1. председателят на научното жури представя докторанта;
2. докторантът прави кратко изложение на основните резултати от дисертационния труд;
3. членовете на НЖ представят своите рецензии и становища;
4. членовете на НЖ и всеки от присъстващите на публичната защита могат да задават въпроси и да правят изказвания, на които докторантът отговаря;
5. всеки член на НЖ публично обявява своята положителна или отрицателна оценка;
6. председателят на НЖ обявява резултата от защитата.

(5) За успешно защитена се смята дисертация, получила на защитата най-малко три положителни оценки.

(6) Неуспешно защитената дисертация се връща за преработване. Ако кандидатът желае, не по-късно от една година след датата на връщането се обявява нова процедура за защита. Втората процедура за защита е окончателна.

(7) Образователната и научна степен „доктор“ се придобива от деня, в който дисертационният труд е защитен успешно.

Чл. 11. (1) Научната степен „доктор на науките“ се придобива от лице с образователна и научна степен „доктор“.

(2) За придобиване на научната степен „доктор на науките“ лицето по ал. 1 трябва да защити дисертационен труд при условията и по реда на този правилник.

(3) Дисертационният труд трябва да съдържа теоретични обобщения и решения на големи научни или научноприложни проблеми, които съответстват на съвременните постижения и представляват значителен и оригинален принос в науката.

(4) Дисертационният труд се подготвя самостоятелно и не може да повтаря буквално темата и значителна част от съдържанието на представения труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

(5) Дисертационният труд и авторефератът се предлагат от кандидата за обсъждане в ПНЗ.

(6) НЖ за защита на дисертация за получаване на научна степен „доктор на науките“ се назначава със заповед на директора на НАИМ по утвърдено от НС предложение на ПНЗ.

(7) НЖ е в състав от седем души, най-малко трима от които са професори. Най-малко четирима от членовете на НЖ са външни за НАИМ.

(8) Първото заседание на НЖ се свиква по инициатива на директора на НАИМ-БАН. На него членовете на НЖ избират от своя състав председател и трима рецензенти, двама от които са професори и най-малко един е външен за НАИМ. Останалите членове на НЖ изготвят становища.

(9) Рецензиите и становищата се изготвят в срок до три месеца от назначаването на журито и се публикуват заедно с автореферата на дисертацията на интернет страницата на НАИМ.

(10) В едномесечен срок след публикуването на рецензиите и становищата журито провежда открито заседание за защита на дисертацията.

Чл. 12. (1) Защитата на дисертационния труд за придобиване на научната степен „доктор на науките“ се осъществява публично пред НЖ по чл. 11, ал. 7.

(2) За защитата се прилагат съответно разпоредбите на чл. 12, 13 и 14 от ЗРАСРБ (чл. 9 и чл. 10 от този правилник).

(3) За успешно защитена се смята дисертация, получила на защитата най-малко четири положителни оценки, като всеки член от НЖ публично обявява своята оценка.

(4) Научната степен „доктор на науките“ се придобива от деня, в който дисертационният труд е защитен успешно.

Чл. 13. (1) Образователната и научна степен „доктор“ и научната степен „доктор на науките“ се удостоверяват с диплома, издадена от БАН по единен образец, утвърден от министъра на образованието и науката.

(2) Дипломата по ал. 1 се издава на български език, а при заявено искане от лицето се издава и приложение на английски език.

(3) (Изм. – 04/02/2026) За признаване на придобита в чужбина научна степен се прилага Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, както и чл. чл. 8а, 8б и 8в от ПУРНСАД–БАН.

Глава пета

Заемане на академични длъжности в НАИМ-БАН

Чл. 14. (1) На длъжност „асистент“ може да бъде назначен докторант, отчислен с право на защита, но незавършил процедурата по защита на дисертационния си труд. Директорът назначава лицето на срочен трудов договор за не повече от две години съгласно чл. 44, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилата за подбор, назначаване и обучение на персонала в Българската академия на науките.

(2) На длъжност „асистент“ може да бъде назначено и лице, което не е докторант. Директорът назначава лицето на срочен трудов договор за не повече от четири години съгласно чл. 44, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилата за подбор, назначаване и обучение на персонала в Българската академия на науките.

(3) (Нова – 04/02/2026) Решението на НС за откриване на процедура за заемане на длъжността „асистент“ се взема по мотивирано предложение на директора или ПНЗ и се публикува на уебсайта на НАИМ в 7-дневен срок от приемането му. Срокът за подаване на документи е един месец от датата на публикуването.

(4) (Нова – 04/02/2026) Кандидатите подават заявление, към което прилагат мотивационно писмо, автобиография, диплома за висше образование на образователно-квалификационна степен „магистър“, медицинско свидетелство, свидетелство за съдимост, удостоверение за стаж по специалността, ако има такъв, и други по преценка на кандидата (например списък на публикации, научно-приложни резултати, препоръки, награди).

(5) (Нова – 04/02/2026) Преди изтичане на срока по ал. 3 директорът назначава въз основа на решение на НС тричленна комисия от хабилиитирани лица. В 3-дневен срок от изтичане на срока за подаване на документи, комисията проверява документите на кандидатите за съответствие с изискванията в обявлението, за което съставя протокол. При отказ за допускане на кандидати до участие в процедурата, недопуснатите

кандидати се уведомяват писмено в тридневен срок от изготвяне на протокола на комисията, като се посочват мотивите за отказа. В 3-дневен срок от съобщението недопуснатите кандидати могат да направят писмено възражение пред директора, който се произнася в 3-дневен срок от получаването му с окончателно решение.

(6) (Нова – 04/02/2026) Допуснатите кандидати се уведомяват писмено за датата, часа и мястото на провеждане на събеседване.

(7) (Нова – 04/02/2026) Комисията провежда събеседване с кандидатите в срок до една седмица след изтичане на срока за подаване на възражения и/или след произнасянето на директора по подадените такива.

(8) (Нова – 04/02/2026) Комисията класира кандидатите и обявява резултатите в тяхно присъствие. В тридневен срок протоколът за проведеното събеседване се внася в НС.

(9) (Нова – 04/02/2026) НС утвърждава класирането на първото си заседание, но не по-късно от две седмици след получаване на протокола за проведеното събеседване.

(10) (Предишна ал. 3 – 04/02/2026) След изтичане на срока на договора по ал. 1 или 2 не може да се сключва нов срочен трудов договор със същото лице за заемане на академичната длъжност „асистент“.

Чл. 15. (1) (Доп. – 04/02/2026) Заемането на академична длъжност „главен асистент“ в НАИМ се осъществява въз основа на конкурс и избор, проведени при условията и по реда на глава трета, раздел II от ЗРАСРБ, от лице, което отговаря на минималните национални изисквания и минималните изисквания на БАН за хуманитарните науки, професионално направление 2.2. „История и археология“. Конкурсът за заемане на академична длъжност „главен асистент“ се обявява с решение на НС по мотивирано предложение на ПНЗ и/или директора. В мотивите се аргументира необходимостта от такава длъжност за развитие на тематиката на звеното. Едновременно с решението за обявяване на конкурса, по предложение на ПНЗ НС утвърждава конспект по темата на конкурса.

(2) (Изм. – 04/02/2026) Конкурсът по ал. 1 се обявява в ДВ при условията на чл. 3, ал. 1 от ЗРАСРБ със срок за подаване на документи не по-малък от 2 месеца. Заедно с обявата за конкурса на уебсайта на НАИМ се публикува и конспектът по ал. 1.

(3) (Нова – 04/02/2026) Не по-късно от два месеца след публикуването на обявата в ДВ директорът назначава петчленно научно жури въз основа на решение на НС, взето по предложение на ПНЗ и при спазване на изискванията на чл. 20, ал. 1 от ЗРАСРБ.

(4) (Нова – 04/02/2026) Членовете на НЖ отговарят на съответните минимални национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и най-малко двама са външни за НАИМ. На първото си заседание членовете на журито избират за председател вътрешен член, който съставя протоколи за проведените заседания.

(5) (предишна ал. 3 – 04/02/2026) Кандидатите за участие в конкурса подават молба за допускане, придружена от документите по член 19 от ЗРАСРБ:

1. автобиография по европейски образец (Europass);
2. диплома за образователна и научна степен „доктор“;
3. медицинско свидетелство;
4. свидетелство за съдимост;
5. удостоверение за стаж по специалността, ако има такъв;

6. (нова – 04/02/2026) списък на публикации и други научно-приложни резултати;
7. (предишна т. 6, изм. и доп. – 04/02/2026) справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2, 3 и 5 от ЗРАСРБ и Приложението към чл. 1а, ал. 1 от ППЗРАСРБ както и на изискванията на БАН по Приложение 1 от ПУРНСАД-БАН. Справката включва таблица с точково представяне на приносите на кандидата и списък с конкретните приноси (дисертационен труд, публикации и др.), въз основа на които е попълнена таблицата. Прилагат се дигитални копия от всички публикации на кандидатите.
- (6) (Изм. – 04/02/2026) До една седмица след изтичане на срока за подаване на документи директорът на НАИМ назначава комисия, която проверява дали кандидатите отговарят на изискванията за допустимост (с изключение на минималните национални изисквания и изискванията на БАН). Тя задължително включва директора на НАИМ, ръководителя на ПНЗ, което е направило предложението за конкурса, и ръководителя на отдел „Човешки ресурси“. Председателят и останалите членове се посочват в заповедта на директора за назначаване на комисията.
- (7) (Нова – 04/02/2026) Съответствието с минималните национални изисквания и изискванията на БАН се проверява от НЖ по време на неговото първо заседание.
- (8) (предишна ал. 7, изм. и доп. – 04/02/2026) До участие в конкурса се допускат кандидатите, които отговарят на законовите изисквания, включително минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ, както и на изискванията на БАН. Кандидатите се уведомяват писмено за резултатите от проверката по ал. 6 и 7 в срок до 14 дни след назначаването на НЖ по ал. 3, като на недопуснатите кандидати се съобщават мотивите за отказа, а на допуснатите кандидати – датата, часът и мястото на провеждане на заключителното заседание на НЖ.
- Чл. 16. (1) (Доп. – 04/02/2026) Заключителното заседание на НЖ се провежда не по-късно от един месец от изпращането на уведомлението по чл. 15, ал. 8.
- (2) (Изм. – 04/02/2026) В началото на заключителното заседание кандидатите правят писмено изложение по определена чрез жребий тема от конспекта по чл. 15, ал. 1 в рамките на 4 астрономически часа.
- (3) (Нова – 04/02/2026) При оценка не по-ниска от „много добър“ (4,50), кандидатите се допускат до устно изложение по друга тема от конспекта, определена по реда на ал. 2. Членовете на НЖ могат да задават на кандидатите и допълнителни въпроси, свързани с темата на конкурса. Провеждането на тази част от заседанието се архивира чрез аудиозапис.
- (4) (Нова – 04/02/2026, доп. – 30/03/2026) В края на заключителното заседание НЖ писмено рецензира приносите на кандидатите въз основа на изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и на изискванията на БАН, представени в подадените за конкурса документи, и ги оценява отделно по следните критерии, изброени в чл. 4б, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ: учебна работа (аудиторни и извънаудиторни занятия); изследователска работа (участие в изследователски проекти, завършили с научни резултати; печатни и/или електронни научни публикации; работа по учебна програма или курс); участие в научни форуми и др.
- (5) (Предишна ал. 3, изм. и доп. – 04/02/2026) Всеки член на журито оценява кандидатите поотделно по шестобалната система с точност до 0,25. Трите крайни оценки се формират чрез разделяне на сбора от индивидуалните оценки на членовете на НЖ на броя им (5).

Общата оценка на цялостното представяне на един кандидат се образува от сбора на оценката по ал. 4 и удвоените оценки на писменото и устното изложение, разделен на 5.

(6) (Предишна ал. 4, изм. и доп. – 04/02/2026) Въз основа на протоколите от заседанията председателят на НЖ подготвя обобщен доклад заключение за резултатите от конкурса, подписан от всички членове. Той съдържа мотивирано предложение за избор и се внася в НС не по-късно от 7 дни след заключителното заседание.

Чл. 17. (1) (Доп. – 04/02/2026) Научният съвет провежда избора в срок до 14 дни от постъпването на доклада по чл. 16, ал. 6. В заседанието участват минимум 2/3 от редуцирания списъчен състав. Решението се взема с тайно гласуване и мнозинство повече от половината от редуцирания списъчен състав. Списъчният състав не може да се редуцира с повече от една шеста; редуцират се само членове, които са в командировка в чужбина, отсъстват поради болест (и представят болничен лист) или им е разрешен продължителен отпуск.

(2) (Изм. – 04/02/2026) Допуснатите до конкурса кандидати се уведомяват писмено за резултата от конкурса и избора в срок до 14 дни след заседанието на НС.

(3) Спечелилият конкурса кандидат се назначава със заповед на директора от датата на избора му от НС и е длъжен да заеме длъжността си до 1 месец след тази дата.

Чл. 18. (1)) Заемането на академична длъжност „доцент” се осъществява въз основа на конкурс и избор, проведени при условията и по реда на глава трета, раздел III, от ЗРАСРБ. Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент” се обявява с решение на НС на НАИМ по мотивирано предложение на директора на НАИМ въз основа на предложение на ПНЗ. В мотивите се аргументира необходимостта от такава длъжност за развитие на съответната тематика в проблематиката на звеното и се обосновава научноизследователската натовареност, изразяваща се в осигурена научна ангажираност на заемащия длъжността. Научноизследователската натовареност се определя от длъжностната характеристика.

(2) Кандидатите за заемане на академичната длъжност „доцент“ трябва да отговарят на условията по чл. 24, ал. 1 от ЗРАСРБ, включително на минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2, 3 и 5, както и на условията по чл. 53 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Кандидатите за участие в конкурса подават молба за допускане, придружена от документите по чл. 19 от ЗРАСРБ и чл. 15 ал. 3 от този правилник, включително списък на цитиранията, резюмета на публикациите и авторска справка за научните приноси. Кандидатите, които са служители на БАН, не прилагат медицинско свидетелство и свидетелство за съдимост.

(3) (Доп. – 04/02/2026) Преди изтичане на срока по чл. 2, ал. 1 (не по-късно от два месеца след обявата в ДВ) НС утвърждава и директорът назначава седемчленно жури. Членовете на НЖ трябва да отговарят на съответните минимални национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ. Най-малко трима от членовете на НЖ са професори и най-малко трима са външни.

(4) (Доп. – 04/02/2026) Редовността на документите на участниците в конкурса се проверява от комисия по чл. 15, ал. 6 до 7 дни след изтичане на срока за подаване на документите за участие в конкурса.

(5) (Изм. – 04/02/2026) НЖ провежда първото си заседание до 10 дни след изтичане на срока за подаване на документите за участие в конкурса, на което избира свой председател и проверява съответствието с минималните национални изисквания и на допълнителните изисквания на НАИМ по чл. 1а, ал. 2 от ППЗРАСРБ. При потвърдена

допустимост на кандидати, НЖ определя двама рецензенти, поне единият от които заема академичната длъжност „професор“. Останалите членове на журито изготвят становища. Рецензиите и становищата завършват с положително или отрицателно заключение за избор.

(6) Кандидатите се уведомяват писмено за резултатите от процедурата по допускане в срок до 14 дни след изтичане на срока за подаване на документите за кандидатстване. Уведомлението на недопуснатите кандидати включва и мотивите за отказа.

(7) Научното жури провежда конкурса в срок до 6 месеца от обявлението в ДВ.

(8) В срок до един месец преди заключителното заседание на НЖ на интернет страницата на НАИМ се публикуват изготвените от кандидатите в процедурата резюмета на трудовете им след защитата на докторската дисертация, рецензиите и становищата на членовете на журито и становище относно наличие или липса на плагиатство в случаите по чл. 4, ал. 11 и чл. 26, ал. 4 от ЗРАСРБ.

Чл. 19. (1) НЖ оценява кандидатите за заемане на академичната длъжност „доцент“ въз основа на резултатите от справките по чл. 26, ал. 1 от ЗРАСРБ. и на минималните изисквания на БАН и НАИМ. В началото на заключителното заседание кандидатите правят кратко представяне по избрана от тях тема, съответстваща на обявения конкурс, и отговарят на бележките, посочени в рецензиите и становищата, както и на отправените към тях въпроси от членовете на НЖ. Всеки член на НЖ оценява кандидатите поотделно.

(2) При равни резултати НЖ взема предвид допълнителните показатели по чл. 57а, ал. 2, от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

(3) За резултатите от конкурса НЖ съставя протокол.

(4) На основание протокола по ал. 3 председателят подготвя доклад, подписан от всички членове, който съдържа мотивирано предложение за избор на не повече от един кандидат, и го представя в НС не по-късно от 7 дни от заключителното заседание.

(5) В срок до 14 дни от постъпването на доклада по ал. 4 НС провежда избора по реда на член 17, ал. 1, на този Правилник.

(6) Кандидатите, участващи в конкурса, се уведомяват писмено за резултатите от избора в срок до 14 дни след заседанието на НС.

(7) Спечелилият конкурса кандидат се назначава със заповед на директора от датата на избора му от НС и е длъжен да заеме длъжността до 1 месец след тази дата.

(8) В срок до един месец след заемане на длъжността избраният доцент изнася публична академична лекция, организирана от НАИМ. Темата на лекцията трябва да бъде близка до тази на конкурса.

Чл. 20. (1) Заемането на академична длъжност „професор“ се осъществява въз основа на конкурс и избор, проведени при условията и по реда на глава трета, раздел IV, от ЗРАСРБ. Конкурсът се обявява с решение на НС на НАИМ по мотивирано предложение на директора на НАИМ въз основа на предложение на ПНЗ. В мотивите се аргументира необходимостта от такава длъжност за развитие на съответната тематика в проблематиката на звеното и се обосновава научноизследователската натовареност, изразяваща се в осигурена научна ангажираност на заемащия длъжността. Научноизследователската натовареност се определя от длъжностната характеристика.

(2) Кандидатите за участие в конкурса трябва да отговарят на условията по чл. 29, минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2, 3 и 5 от ЗРАСРБ, чл. 60 от

Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на минималните изисквания на БАН и НАИМ. Те подават молба за допускане, придружена от документите по чл. 19 от ЗРАСРБ и чл. 15, ал. 3, от този правилник, включително списък на цитиранията, резюмета на публикациите и авторска справка за научните приноси. Кандидатите, които са служители на БАН, не прилагат медицинско свидетелство и свидетелство за съдимост.

(3) (Изм. – 04/02/2026) Преди изтичане на срока по чл. 2, ал. 1 директорът назначава НЖ със състав, предложен от ПНЗ и утвърден от НС на НАИМ, при спазване на изискванията на чл. 29а от ЗРАСРБ. Научното жури е в състав от седем члена: най-малко четирима са професори или доктори на науките и най-малко трима са външни лица. Сред външните членове на журито е допустимо да има чуждестранни учени съгласно чл. 4, ал 3, от ЗРАСРБ. Изготвят се три рецензии и четири становища.

(4) (Изм. – 04/02/2026) Редовността на документите на участниците в конкурса се проверява от комисия по чл. 15, ал. 6 до 7 дни след изтичане срока за подаване на документи за конкурса.

(5) (Нова – 04/02/2026) НЖ провежда първото си заседание до 10 дни след изтичане на срока за подаване на документите за участие в конкурса, на което избира свой председател и проверява съответствието с минималните национални изисквания и допълнителните изисквания на НАИМ по чл. 1а, ал. 2 от ППЗРАСРБ. При потвърдена допустимост на кандидати, НЖ определя трима рецензенти, от които поне двама са професори или доктори на науките. Останалите членове на журито изготвят становища. Рецензиите и становищата завършват с положително или отрицателно заключение за избор.

(6) (Нова – 04/02/2026) Кандидатите се уведомяват писмено за резултатите от процедурата по допускане до 14 дни след изтичане на срока за подаване на документите за участие в конкурса. Уведомлението на недопуснатите кандидати включва и мотивите за отказа.

(7) (Нова – 04/02/2026) НЖ провежда конкурса в срок до 6 месеца от обявлението в ДВ.

(8) (Предишна ал. 6 – 04/02/2026) В срок до 1 месец преди заключителното заседание на НЖ на интернет страницата на НАИМ се публикуват изготвените от участниците в процедурата резюмета на трудовете им, списъкът на публикациите и цитиранията им, както и рецензиите и становищата на членовете на журито.

Чл. 21. (1) НЖ оценява кандидатите за заемане на академичната длъжност „професор“ съгласно чл. 29 от ЗРАСРБ и чл. 60, ал. 1 и 2, и в съответствие с информацията от справките по чл. 60, ал. 3, от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Всеки член на НЖ оценява кандидатите поотделно.

(2) При равни резултати от оценяването на кандидатите НЖ взема предвид и общата оценка, получена от оценяването на допълнителни показатели по чл. 61, ал. 3, от Правилника за прилагане ЗРАСРБ. Кандидатите, притежаващи научната степен „доктор на науките“, имат предимство при оценките на НЖ.

(3) (Доп. – 04/02/2026) За резултатите от конкурса НЖ съставя протокол, на основание на който председателят подготвя доклад, подписан от всички членове. Докладът се представя в НС не по-късно от 7 дни след заключителното заседание на НЖ и съдържа мотивирано предложение за избор на не повече от един кандидат.

(4) НС провежда избора в срок до 14 дни от постъпването на доклада по ал. 3.

(5) За избора на професор е нужно поне 1/3 от членовете на НС да са професори или доктори на науките.

(6) За провеждане на всеки конкретен избор на професор НС се разширява с членовете на академичния състав на НАИМ, които заемат академичната длъжност „професор“ или притежават научната степен „доктор на науките“. Ако е нужно за изпълнението на условието по ал. 5, съставът на НС се разширява и с външни членове.

(7) (Доп. – 04/02/2026) При избора трябва да участват минимум 2/3 от редуцирания списъчен състав на НС. Решенията се вземат с тайно гласуване и мнозинство повече от половината от редуцирания списъчен състав. Списъчният състав на НС не може да се редуцира с повече от една шеста; редуцират се само членове, които са в командировка в чужбина, отсъстват поради болест (с болничен лист) или им е разрешен продължителен отпуск.

(8) Кандидатите, участващи в конкурса, се уведомяват писмено за резултатите от избора в срок до 14 дни от заседанието на НС.

(9) Спечелилият конкурса кандидат се назначава със заповед на директора от датата на избора му от НС и е длъжен да заеме длъжността си до 1 месец след тази дата.

(10) В срок до два месеца след заемане на длъжността си избраният професор изнася публична академична лекция, организирана от НАИМ.

Глава шеста

Допълнителни разпоредби

§ 1. Дипломите за придобита образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ и удостоверенията за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ се издават от БАН по предложение на директора на НАИМ и се подписват от директора, главния научен секретар на БАН и председателя на БАН.

§ 2. (Изм. 10/02/2026) В процедури за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ и заемане на академичната длъжност „главен асистент“ членовете на НЖ получават възнаграждение 150 евро, а рецензентите – 250 евро. В процедури за присъждане на научна степен „доктор на науките“ и заемане на академичните длъжности „доцент“ и „професор“ членовете на НЖ получават възнаграждение 250 евро, а рецензентите – 350 евро. Председателите на НЖ във всички посочени процедури получават допълнително 150 евро.

§ 3. Минимални изисквания на НАИМ-БАН за заемане на академичните длъжности доцент и професор.

	ДОЦЕНТ	ПРОФЕСОР
Публикации в рецензирани списания и издания (без АОР), от които в издания с импакт фактор или реферирано издание, или международно (чуждестранно) издание	12 1 2 3	20 2 4 6
Монография, обсъдена и приета на заседание на секцията или издадена с 2 хабилитирани рецензенти. Монографията може да бъде самостоятелна или колективна, с равностоен по обем авторски принос.	100 стр. (БДС)	160 стр. (БДС)

Цитирания	20	30
Участие в научни форуми, от които международни	5 1	7 4

Глава седма

Преходни разпоредби

§ 4. Контролът по изпълнението на този правилник се възлага на директора на НАИМ.

§ 5. Този правилник е приет на заседание на Научния съвет на НАИМ, проведено на 31/05/2011 г., и изменен и допълнен на заседания на Научния съвет, проведени на 24/01/2018 г., 13/02/2019 г., 04/02/2026 г., 10/02/2026 г. и 30/03/2026 г.